

TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00004

A helyi identitás és kohézió erősítése Enying térképében

Objektumleírások

Készült: 2019. március

Készítette: Magyar Műemléki Topográfia Nonprofit Kft.

Lajoskomárom épített öröksége

Szabályos település, két párhuzamos utcát metsző keresztutcával. • A mai falut 1803-ban alapította herceg Batthyány Lajos német, szlovák és magyar lakossággal. A települést mérnöki munkával tervezték az alapító rangjára utaló H alakú utcarendszerrel, 40 méter széles utcákkal. Neve is az alapítóra utal. A mai külterület, Középbogárd már az 1700-as években is létező település volt. Eredeti nevét – Középpusztabogárd – onnan kapta, hogy a környéken lévő kilenc puszták központja volt. Első írásos említése 1786-ból származik. Az 1920-as években csatolták Lajoskomáromhoz.

ENTZ – SISA 1998 (92.)

Borromei Szent Károly templom

Két főútvonal sarkán álló, historizáló-neoromán épület, bejárata fölött 1901-es építési évszámmal. Tornyát a főhomlokzat bal oldalán építették fel. • Az építés kezdeményezője Konráth Károly plébános volt, a költségeket Hornig Károly veszprémi püspök fedezte. Az alapkövet 1900. június 13-án helyezték el, a harangokat és az új templomot 1901. november 27-én áldotta meg Rédey Gyula apátkanonok. Az orgonát a püspök támogatásával a hívek szerezték. • A hosszház folytatásában keskenyebb, háromnyolcados záródású szentélyt alakítottak ki. Ehhez jobbról nyolcszög alaprajzú sekrestye csatlakozik. Hajója fiókos dongaboltozattal fedett, a bejárat felőli oldalon orgonakarzat húzódik. A szentélyben lévő falkép a Szentháromságot, Szent Lajost és Árpád-házi Szent Erzsébetet ábrázolja. Az épületet 1943-ban és 2000-ben tatarozták.

A templom előtti életfát 2002-ben, a település 200 éves évfordulójára készítette Szemerei Gábor helyi lakos. Rajta felirat: „Megtartattunk”.

Az épület előtt álló gótizáló talapzatú feszületen egy elnagyolt Krisztus-alak és Szűz Mária festett szobra látható.

ENTZ – SISA 1998 (92.), TAK 2017 (11.)

Református templom

Főút mellett kertben, szabadon álló épület. Épült 1912-ben. Téglány alaprajzú, teremhez kapcsolódó homlokzati órapárkányos, hagymasisakos toronnyal rendelkezik. Falai simák, dísztelenek. Két nagyobb harangját az I. világháborúban beolvastották, és 1924-ben, illetve 1929-ben új harangot öntöttek.

ENTZ – SISA 1998 (92.), TAK 2017 (10.)

Evangélikus templom

Főút mellett szabadon álló épület. Épült 1817-22 között a hívek erejéből. 1910-ben és 1967-ben tatarozták. Homlokzati tornya összetett sisakú, hosszháza háromnyolcados záródású. Homlokzatai lizénatagolásúak. A belsőben három oldalon oszlopokon nyugvó karzat húzódik. A szószékoltár képe Krisztust az Olajfák hegyén ábrázolja. Első harangját Schandt András készítette Pesten 1836-ban. Az I. világháborúban beolvastott harangok helyett 1922-ben készítették újakat. Orgonája a pécsi Angster cég gyártmánya.

ENTZ – SISA 1998 (92.), TAK 2017 (10.)

Jézus Szíve templom

Középbogárd

Szabadon álló, egyhajós, huszár tornyos, nyeregtetős, cserépfedésű, modern templom. Épült 1950-ben. Bejárata egyenes záródású, oldalhomlokzatain két-két boltíves ablak látható. 2013-ban környezetét rendbe tették, felújították, huszár tornyát megemelték.

<https://www.lajoskomarom.hu/latnivalok.php?tit=L>

Református templom

Középbogárd

Szabadon álló, egyhajós, nyeregtetős, cserépfedésű templom homlokzat előtti, gúlasisakos toronnyal. Épült 1903-ban. Harangtornya 1950-ben készült el. Középbogárd 1858-tól anyaegyház. Az épület bejárata boltíves, fölötté kerek padlásszellőző, a torony négy oldalán boltíves padlásablakok láthatók.

<https://www.lajoskomarom.hu/latnivalok.php?tit=L>

Fülöp-hegyi pincefalu

Az ozorai úttól nyugatra fekvő földterület Lajos hűbérúr öccsége, Fülöpé volt. A terület az ő nevét viseli. Ide szőlőt telepítettek, amely a mai napig művelés alatt áll. 1891-ben a selyemtenyésztés felkarolására a szőlők nyugati oldalán vezető csapást szederfákkal telepítették be. Ez ma az ország egyik leghosszabb összefüggő szederfa sora. A község déli oldalán lévő pincefalu a falusi életmódhoz kapcsolódó terület, amely az aktív pihenés színtereként szolgálhat. U alakban elhelyezkedve egy parti, egy keleti és egy nyugati pincesorból áll. A többségében az utcavonalra merőlegesen álló présházás pincéi földszintesek, nyeregtetősök, cserépfedésűek, fa nyílászáróik részben egyenes záródásúak, részben szegmensívesek.

TAK 2017 (20-21.)

Herceg Batthyány Lajos-szobor

A község háza előtt 2014. augusztus 20-án avatták fel a község alapító herceg bronz mellszobrát. Meixner Etelka, a Herendi Poreclánmanufaktúra iparművészeinek alkotása, amely az alapítót fiatalon ábrázolja, a róla fennmaradt egyetlen portré alapján készült. A szobor fekete andezit talpzata a jóféle, fekete, zsíros földhöz kötődő császári és királyi tábornoki és kamarási rangot viselő herceget jelképezi, aki lelkesen érdeklődött a mezőgazdaság iránt.

HÁZI 2014

Felhasznált irodalom

ENTZ – SISA 1998 Entz Géza – Sisa József (szerk.): Fejér megye művészeti emlékei. The Historic Monuments of Fejér County. Székesfehérvár, 1998, Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézet – Szent István Király Múzeum. (= Szent István Király Múzeum Közleményei A sorozat 34. kötet)

- HÁZI 2014 Házi Péter: Szoborral tisztelegnek az alapító herceg előtt Lajoskomáromban. Fejér Megyei Hírlap, 2014. augusztus 22. (online verzió: <http://feol.hu/hirek/szoborral-tisztelegnek-az-alapito-herceg-elott-1641699>)
- TAK 2017 Településképi arculati kézikönyv, 2017.